

UZASADNIENIE

Wnioskiem o ukaranie z dnia 22 października 2018 r. Z. Rzecznika Dyscyplinarnego wniósł o ukaranie obwinionego radcę prawnego D. S. za to, że:

1)

w okresie od dnia 1 stycznia 2015 r. do dnia 31 grudnia 2017 r., stanowiącym III Cykl Szkoleniowy we W. nie brał udziału w szkoleniach zawodowych na zasadach określonych przez właściwy organ samorządu, skutkiem czego nie uzyskał minimalnej liczby 40 punktów szkoleniowych, to jest nie uzyskał żadnych punktów za szkolenia zawodowe z wymaganych 40,

co stanowi naruszenie art. 64 ust. 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (tekst jednolity Dz.U. z 2018 r. poz. 2115) w związku z art. 14 ust. 2 Kodeksu Etyki (...) Prawego (w brzmieniu ustalonym Uchwałą nr 3/2014 Nadzwyczajnego Krajowego Zjazdu Radców Prawnych z dnia 22 listopada 2014 r. w sprawie Kodeksu Etyki Radcy Prawnego) oraz art. 60 pkt 8 lit. h ustawy o radcach prawnych w związku z § 7 ust. 1 Regulaminu zasad wypełniania obowiązku doskonalenia zawodowego przez radców prawnych i zadań organów samorządu służących zapewnieniu przestrzegania tego obowiązku (tekst jednolity Uchwała nr 124/ (...) Prezydium Krajowej Rady Radców Prawnych z dnia 20 października 2017 r.), co stanowi naruszenie obowiązku zawodowego oraz

2)

pomimo wezwania otrzymanego w dniu 24 sierpnia 2018 r. nie stawił się na wezwanie Rzecznika Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych we W. na przesłuchanie w charakterze obwinionego nie przedkładając na tę okoliczność stosownego usprawiedliwienia, co stanowi naruszenie art. 62 ust. 2 Kodeksu Etyki (...) Prawego (w brzmieniu ustalonym Uchwałą nr 3/2014 Nadzwyczajnego Krajowego Zjazdu Radców Prawnych z dnia 22 listopada 2014 r. w sprawie Kodeksu Etyki Radcy Prawnego).

W uzasadnieniu Z. Rzecznika Dyscyplinarnego wskazał, iż z uwagi na nieuzyskanie żadnego punktu szkoleniowego przez obwinionego w okresie szkoleniowym 2015-2017 oraz wobec nieusprawiedliwionego niestawiennictwa na wezwanie na przesłuchanie ukaranie obwinionego jest w pełni uzasadnione.

Po przeprowadzeniu rozprawy Okręgowy Sąd Dyscyplinarny Okręgowej Izby Radców Prawnych we W. w dniu 26 listopada 2018 r. wydał orzeczenie, w którym uznał obwinionego radcę prawnego winnego popełnienia wskazanego czynu i wymierzył mu karę pieniężną w wysokości 3.150,00 zł. oraz zasądził na rzecz Okręgowej Izby Radców Prawnych we W. koszty postępowania w wysokości 1.500,00 zł. W uzasadnieniu orzeczenia Sąd wskazał, iż posiadanie statusu zawodowego radcy prawnego obliguje do przestrzegania przepisów wynikających zarówno z treści ustawy o radcach prawnych, jak również zasad Kodeksu Etyki Radcy Prawnego. Jednym z takich obowiązków jest obowiązek doskonalenia zawodowego skonkretyzowany przez konieczność uzupełniania i podnoszenia kwalifikacji zawodowych na szkoleniach prowadzonych przez Okręgową Izbę Radców Prawnych i zgromadzenie minimum 40 punktów za udział w tych szkoleniach. Obowiązek ten wynika z przepisu art. 60 pkt 8 lit. h ustawy o radcach prawnych oraz art. 14 ust. 2 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego. Sąd podniósł, iż przywołane przez obwinionego orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 6 listopada 2014 r., w którym wskazano na brak podstaw prawnych do nałożenia przez organy samorządu na jego członków obowiązku szkolenia sankcjonowanego karą dyscyplinarną, stało się nieaktualne wobec wejścia w życie z dniem 31 sierpnia 2015 r. nowelizacji ustawy o radcach prawnych, która zmieniła dotychczasową treść przepisu art. 60 ustawy. Na podstawie nowego brzmienia art. 60 pkt 8 lit. h ustawy o radcach prawnych możliwe stało się skonkretyzowanie obowiązku doskonalenia zawodowego postanowieniami uchwał podejmowanych przez Krajową Radę Radców Prawnych. Zasady przyjęte przez samorząd są wiążące dla jego członków i ich nieprzestrzeganie

powoduje odpowiedzialność dyscyplinarną. Wobec tego Okręgowy Sąd Dyscyplinarny uznał za uzasadnione ukaranie karą dyscyplinarną obwinionego D. S..

Z orzeczeniem Sądu nie zgodził się obwiniony radca prawny, który w odwołaniu z dnia 27 grudnia 2018 r. zanegował zasadność podstaw odpowiedzialności dyscyplinarnej z tytułu braku punktów szkoleniowych wprowadzonych nowelizacją w dniu 31 sierpnia 2015 r. Obwiniony wskazał, że nie jest możliwe przyjmowanie odpowiedzialności na podstawie aktu niższego rzędu, jakim jest Kodeks Etyki Radcy Prawnego, którego postanowienia w zakresie obowiązku doskonalenia zawodowego radcy prawnego zostały przyjęte w momencie, w którym nie obowiązywał jeszcze przepis rangi ustawowej, tj. art. 80 pkt 8 lit. h ustawy o radcach prawnych. Podobnie obwiniony zarzucił wadliwość uchwały nr 103/ (...) Krajowej Rady Radców Prawnych z dnia 11 grudnia 2015 r. w sprawie Regulaminu zasad wypełniania obowiązku doskonalenia zawodowego przez radców prawnych i zadań organów samorządu służących zapewnieniu przestrzegania tego obowiązku, wskazując przede wszystkim, iż nie jest możliwe, by akt wydany w trakcie trwania okresu szkoleniowego regulował zasady obowiązujące już w czasie tego cyklu szkoleniowego. Obwiniony wniósł o uchylenie orzeczenia, oddalenie zarzutów i niewinienie.

Wyższy Sąd Dyscyplinarny Krajowej Izby Radców Prawnych po rozprawie w dniu 9 kwietnia 2019 r. uchylił orzeczenie Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych we W. w całości i przekazał sprawę do ponownego rozpoznania temu Sądowi. W punkcie II rozstrzygnięcie o kosztach pozostawił Okręgowemu Sądowi Dyscyplinarnemu Okręgowej Izby Radców Prawnych we W.. W uzasadnieniu orzeczenia Wyższy Sąd Dyscyplinarny wskazał, iż uchylenie orzeczenia Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego było konieczne z uwagi na nieustosunkowanie się przez Sąd I Instancji do drugiego zarzutu stawianego obwinionemu przez Z. Rzecznika Dyscyplinarnego. W zakresie niewypełnienia przez obwinionego obowiązku szkoleniowego w trzecim cyklu szkoleniowym Wyższy Sąd Dyscyplinarny uznał zarzuty obwinionego zawarte w odwołaniu za w całości bezzasadne, zaś zarzut Z. Rzecznika Dyscyplinarnego za w pełni uzasadniony. W ocenie Sądu Odwoławczego orzeczenie Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego w zakresie zarzutu nieuzyskania przez obwinionego żadnego z wymaganych 40 punktów szkoleniowych było prawidłowe i zasadne. Wyższy Sąd Dyscyplinarny wskazał, iż wskutek nowelizacji z dnia 5 sierpnia 2015 r. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 6 listopada 2014 r., na które powołuje się obwiniony, stracił swoją aktualność. Sąd Odwoławczy powołał przy tym wyroki Sądu Najwyższego z dnia 13 grudnia 2016 r. (sygn. akt SDI 60/16) oraz z dnia 9 lutego 2017 r. (sygn. akt SDI 84/16), w których Sąd Najwyższy zmienił swoje wcześniejsze stanowisko i przyjął, iż „obowiązek doskonalenia zawodowego adwokata jest obowiązkiem ustawowym. Określenie przez organy samorządu adwokackiego sposobu realizacji i egzekwowania tego obowiązku ma umocowanie ustawowe i w niczym nie narusza konstytucyjnych praw obwinionego”. Odnoszące się do adwokatów stanowisko Sądu Najwyższego ma pełne zastosowanie wobec radców prawnych. Odnosnie zarzutu dotyczącego faktycznego skrócenia okresu szkoleniowego z trzech do dwóch lat poprzez wejście w życie uchwały nr 103/ (...) z dniem 1 stycznia 2016 r. Wyższy Sąd Dyscyplinarny przyjął, iż takie rozwiązanie mieści się w granicach ustawowego upoważnienia, zaś z uwagi na to, że obowiązek doskonalenia zawodowego istniał faktycznie już od 1 stycznia 2015 r., a Krajowa Rada Radców Prawnych zaliczyła punkty zdobyte w 2015 r. na poczet wymaganych uchwałą nr 103/ (...) 40 punktów szkoleniowych. Wobec tego również i ten zarzut obwinionego nie był zasadny.

Niezależnie od powyższego Wyższy Sąd Dyscyplinarny uznał, iż orzeczenie Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego musiało zostać uchylone, gdyż konieczne jest przeprowadzenie przewodu sądowego w zakresie ewentualnego naruszenia przez obwinionego art. 62 ust. 2 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego.

Na rozprawie w dniu 17 lipca 2019 r. Okręgowy Sąd Dyscyplinarny na podstawie art. 442 § 2 KPK w związku z art. 74¹ ust. 1 ustawy o radcach prawnych ujawnił przeprowadzone przez Okręgowy Sąd Dyscyplinarny w sprawie o sygnaturze akt OSD 73/18 dowody oraz dopuścił dowód z wezwania do stawienia się radcy prawnego D. S. na przesłuchanie w charakterze obwinionego z dnia 16 sierpnia 2018 r. wraz z dowodem jego doręczenia (k. 67) oraz z pisma Z. Rzecznika Dyscyplinarnego z dnia 4 października 2018 r. (k. 12). Na rozprawie w dniu 17 lipca 2019 r. obwiniony wyjaśnił, iż mieszka poza W., dojazd do miasta jest dla niego uciążliwy i nie zanotował daty przesłuchania jako ważnej wiedząc,

że sprawa i tak trafi do sądu. Wobec wpływu pisma obwinionego z dnia 2 lipca 2019 r. Okręgowy Sąd Dyscyplinarny przerwał rozprawę do dnia 5 sierpnia 2019 r., kiedy to ogłosił orzeczenie.

Okręgowy Sąd Dyscyplinarny ustalił następujący stan faktyczny.

Obwiniony radca prawny D. S. w okresie szkoleniowym od 1 stycznia 2015 r. do 31 grudnia 2017 r. nie zdobył żadnego z wymaganych 40 punktów szkoleniowych.

Dowody:

1)

Pismo Dziekana Okręgowej Izby Radców Prawnych we W. z dnia 2 marca 2018 r. wraz z potwierdzeniem odbioru (k. 1, 2),

2)

Zestawienie szkoleń obwinionego radcy prawnego D. S. za trzeci cykl szkoleniowy – stan na dzień 18 czerwca 2018 r. (k. 3).

W dniu 16 sierpnia 2018 r. Z. Rzecznika Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych we W. wezwał radcę prawnego D. S. na przesłuchanie w charakterze obwinionego na dzień 24 września 2018 r. W dniu 16 sierpnia 2018 r. Z. Rzecznika Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych we W. wydał postanowienie o wszczęciu dochodzenia wobec możliwości popełnienia przez radcę prawnego D. S. przewinienia dyscyplinarnego polegającego na tym, że w okresie od dnia 1 stycznia 2015 r. do dnia 31 grudnia 2017 r., stanowiącym III Cykl Szkoleniowy we W. nie brał udziału w szkoleniach zawodowych na zasadach określonych przez właściwy organ samorządu, skutkiem czego nie uzyskał minimalnej liczby 40 punktów szkoleniowych, to jest nie uzyskał żadnych punktów za szkolenia zawodowe z wymaganych 40. W dniu 4 października 2018 r. do radcy prawnego D. Z. Rzecznika Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych we W. skierował pismo informujące, iż wobec nieusprawiedliwionego niestawiennictwa na przesłuchaniu w dniu 24 września 2018 r. podjęta została decyzja o rozszerzeniu zarzutów. W postanowieniu o przedstawieniu zarzutów z dnia 24 września 2018 r. Z. Rzecznika Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych we W. przedstawił radcy prawnemu D. S. dwa zarzuty: pierwszy dotyczący braku punktów szkoleniowych i drugi związany z nieusprawiedliwionym niestawiennictwem na przesłuchanie.

W odpowiedzi na postanowienie o przestawieniu zarzutów radca prawny zakwestionował zasadność i postawę prawną pierwszego z nich, zaś wobec drugiego zarzutu wyraził zdanie, iż wzywanie go w tej sprawie przed oblicze zastępcy rzecznika i budowanie próby jego odpowiedzialności uznał za „uciążliwość nieznajdującą uzasadnienia”. Stanowisko swoje obwiniony utrzymuje w trakcie całego postępowania. Również na rozprawie w dniu 17 lipca 2019 r. wyjaśnił, iż stawiennictwo na wezwanie Z. Rzecznika Dyscyplinarnego uznał za stratę czasu, zaś dojazd do W. jest dla niego zbyt uciążliwy.

Dowody:

1)

Pismo z dnia 4 października 2018 r. (k. 12),

2)

Postanowienie o przedstawieniu zarzutów z dnia 24 września 2018 r. (k. 13-16),

3)

Pismo obwinionego z dnia 15 października 2018 r. (k. 18-20),

4)

Pismo z dnia 28 października 2018 r. (k. 29),

5)

Odpowiedź na wniosek o ukaranie z dnia 5 listopada 2018 r. (k. 33).

Okręgowy Sąd Dyscyplinarny zważył, co następuje.

Zebrany w sprawie materiał dowodowy wskazuje, że obwiniony dopuścił się obu zarzucanych mu we wniosku o ukaranie czynów.

Odnośnie pierwszego z zarzutów dotyczącego braku wykonywania przez obwinionego obowiązku doskonalenia zawodowego i nieuzyskania ani jednego z wymaganych 40 punktów szkoleniowych w trzecim cyklu szkoleniowym, Okręgowy Sąd Dyscyplinarny związany jest stanowiskiem prawnym Wyższego Sądu Dyscyplinarnego i w pełni je podziela (art. 442 § 3 KPK w związku z art. 74¹ ustawy o radcach prawnych). Niedopełnienie przez obwinionego radcę prawnego obowiązku szkolenia zawodowego i niezgromadzenie wymaganych 40 punktów szkoleniowych jest przewinieniem dyscyplinarnym poprzez naruszenie art. 64 ust. 1 ustawy o radcach prawnych w związku z art. 14 ust. 2 Kodeksu Etyki (...) Prawego oraz art. 60 pkt 8 lit. h ustawy o radcach prawnych w związku z § 7 ust. 1 Regulaminu zasad wypełniania obowiązku doskonalenia zawodowego przez radców prawnych i zadań organów samorządu służących zapewnieniu przestrzegania tego obowiązku (tekst jednolity Uchwała nr 124/ (...) Prezydium Krajowej Rady Radców Prawnych z dnia 20 października 2017 r.). Potwierdza to orzecznictwo Sądu Najwyższego, które wprawdzie odnosi się do obowiązku szkoleniowego adwokatów, lecz może mieć zastosowanie wobec radców prawnych, gdyż regulacje tych dwóch grup zawodowych są tożsame. Jak wskazał Wyższy Sąd Dyscyplinarny w orzeczeniach z dnia 13 grudnia 2016 r. (sygn. akt SDI 60/16) oraz z dnia 9 lutego 2017 r. (sygn. akt SDI 84/16) Sąd Najwyższy zmienił swoje wcześniejsze stanowisko, na które powołuje się obwiniony, i przyjął, iż „obowiązek doskonalenia zawodowego adwokata jest obowiązkiem ustawowym. Określenie przez organy samorządu adwokackiego sposobu realizacji i egzekwowania tego obowiązku ma umocowanie ustawowe i w niczym nie narusza konstytucyjnych praw obwinionego”.

Wobec powyższego, Okręgowy Sąd Dyscyplinarny uznał, iż przyjęta w uchylonym orzeczeniu kara pieniężna w wysokości 3.150,00 zł jest w pełni uzasadniona i adekwatna do stopnia zawinienia. Jednocześnie orzeczona kara mieści się w granicach wyznaczonych przez przepis art. 65 ust. 2ba ustawy o radcach prawnych. O utrzymaniu wysokości kary zadecydowało również stanowisko Wyższego Sądu Dyscyplinarnego wyrażone w uzasadnieniu orzeczenia z dnia 9 kwietnia 2019 r., zgodnie z którym orzeczenie Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego z dnia 26 listopada 2018 r. jest prawidłowe i zasadne.

Odnośnie drugiego zarzutu sformułowanego przez Z. Rzecznika Dyscyplinarnego wobec obwinionego radcy prawnego, a dotyczącego braku stawiennictwa na wezwanie oraz braku usprawiedliwienia tego niestawiennictwa, Okręgowy Sąd Dyscyplinarny uznał, iż obwiniony dopuścił się w tym względzie przewinienia dyscyplinarnego poprzez naruszenie art. 62 ust. 2 Kodeksu Etyki (...) Prawego. Stanowisko to potwierdza orzecznictwo dyscyplinarne: w orzeczeniu z dnia 26 grudnia 2016 r. (sygn. akt WO-22/15) Wyższy Sąd Dyscyplinarny Krajowej Izby Radców Prawnych uznał, iż „Nieusprawiedliwione niestawienie się na wezwanie Rzecznika Dyscyplinarnego stanowi przewinienie dyscyplinarne z art. 64 ust. 1 pkt 2 ustawy o radcach prawnych w zw. z art. 47 ust. 1 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego z dnia 28 grudnia 2010 r.”. Orzeczenie to zachowuje swoją pełną aktualność na gruncie aktualnie obowiązującego Kodeksu Etyki Radcy Prawnego, gdyż przepis art. 62 ust. 2 Kodeksu jest tożsamy w treści z przepisem art. 47 ust. 1 Kodeksu Etyki obowiązującego poprzednio. Okręgowy Sąd Dyscyplinarny uznał, iż postawa radcy prawnego wobec wezwania go na przesłuchanie przez Z. Rzecznika Dyscyplinarnego niezależnie od tego, że obiektywnie narusza wskazaną normę etyczną, to ma dodatkowo cechy jawnego lekceważenia. Świadczą o tym wypowiedzi obwinionego na piśmie i na rozprawie: w piśmie z dnia 15 października 2018 r. obwiniony uznał, że stawiennictwo na przesłuchanie jest to uciążliwość nieznajdująca uzasadnienia, zaś na rozprawie w dniu 17 lipca

2019 r. – że była to dla niego strata czasu. Wobec tego Okręgowy Sąd Dyscyplinarny uznał, że kara nagany będzie adekwatna do stopnia zawinienia.

Jednocześnie Sąd wskazuje, iż zarzut dotyczący nieusprawiedliwionego niestawiennictwa został sformułowany w sposób zgodny z przepisami prawa, w szczególności przez uprawnionego oskarżyciela. Zgodnie z przepisem art. 67¹ ust. 1 ustawy o radcach prawnych rzecznik dyscyplinarny prowadzi postępowanie z urzędu. Oznacza to, że inicjatorem postępowania dyscyplinarnego jest rzecznik dyscyplinarny, który może działać przez swoich zastępców. Jednak, aby rzecznik dyscyplinarny mógł wszcząć postępowanie, musi posiadać informację, która może uzasadniać wszczęcie postępowania dyscyplinarnego. W postanowieniu z dnia 27 lipca 2017 r. Sąd Najwyższy wskazał, że „ilekroć ustawa z 1982 r. o radcach prawnych, w brzmieniu obowiązującym do dnia 25 grudnia 2014 r., reguluje czynności postępowania dyscyplinarnego wykonywane przez rzecznika, to należy je odnosić również do zastępcy rzecznika” ((...) 33/17, L.). Sąd Najwyższy w przywołanym postanowieniu doszedł do jednoznacznego wniosku, że „obowiązki i uprawnienia rzeczników dyscyplinarnych w zakresie prowadzenia dochodzenia i wypełniania funkcji oskarżyciela przed okręgowymi sądami dyscyplinarnymi, mogą sprawować ich zastępcy. Jakkolwiek te funkcje procesowe zastępcy pełnią w zastępstwie rzecznika i z jego upoważnienia, to działają w pełni samodzielnie, zaś ich czynności nie wymagają zatwierdzenia”. Zaznaczyć przy tym trzeba, iż art. 68 ustawy o radcach prawnych, na bazie którego zapadło przywołane orzeczenie, nie uległ zmianie po 25 grudnia 2014 r. W niniejszej sprawie bezsporne jest, iż Z. Rzecznika Dyscyplinarnego wezwał radcę prawnego D. S. do osobistego stawiennictwa w dniu 24 września 2018 r. oraz, że na wezwanie to radca prawny się nie stawił. Wobec tego, mając na uwadze zasadę prowadzenia postępowania z urzędu Z. Rzecznika Dyscyplinarnego prawidłowo rozszerzył zarzuty, jednocześnie pismem z dnia 4 października 2018 r. informując obwinionego o tym fakcie. Dokonując bowiem czynności z urzędu Z. Rzecznika Dyscyplinarnego posiadał informację uprawdopodobniającą popełnienie deliktu dyscyplinarnego, która wynikała z dowodu doręczenia wezwania z dnia 24 sierpnia 2018 r. (zob. uzasadnienie orzeczenia Wyższego Sądu Dyscyplinarnego Krajowej Izby Radców Prawnych z dnia 26 stycznia 2016 r., sygn. akt: WO-22/15).

O kosztach Okręgowy Sąd Dyscyplinarny orzekł mając za podstawę przepis art. 70⁶ ustawy o radcach prawnych oraz postanowienia Uchwały Nr 86/ (...) Krajowej Izby Radców Prawnych z dnia 20 marca 2015 r. w sprawie określenia wysokości zryczałtowanych kosztów postępowania dyscyplinarnego. Sąd uwzględnił również koszty postępowania przed Wyższym Sądem Dyscyplinarnym, zgodnie z pkt 2 orzeczenia Wyższego Sądu Dyscyplinarnego z dnia 9 kwietnia 2019 r. Mając na uwadze fakt, iż orzeczenie Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego z dnia 26 listopada 2018 r. (sygn. akt OSD 73/18) zostało uchylone w całości, Sąd nie uwzględnił w orzeczeniu kosztów zasądzonych w tym orzeczeniu.

Wobec powyższego, Okręgowy Sąd Dyscyplinarny orzekł, jak na wstępie.

Pouczenie:

Na niniejsze orzeczenie na podstawie art. 70⁴ ust. 4 ustawy o radcach prawnych przysługuje stronom oraz Ministrowi Sprawiedliwości prawo wniesienia odwołania w terminie 14 dni od dnia doręczenia odpisu orzeczenia wraz z uzasadnieniem oraz pouczeniem o terminie i sposobie wniesienia odwołania.